

De helpende hand van hun collega's

Vakbondsafgevaardigden aan het woord

DEEL 2

BIRTHE VAN DER VEKEN & KATRIEN VERSTRAETEN

Begin 2023 kiezen de COC-leden hun nieuwe vakbondsafgevaardigden. Brandpunt legde tien gemotiveerde afgevaardigden vragen voor over hun engagement en ervaringen. Het deel met de eerste vijf vakbondsafgevaardigden vond je in Brandpunt 3. De laatste vijf komen in dit nummer aan het woord. Wil je zelf de helpende hand worden of blijven van je collega's? Stel je dan zeker kandidaat! Dat kan nog tot 20 januari 2023.

Ik ben **Kelly Mangelschots**, zorgjuf in de Basisschool Atheneum Etterbeek. Daarnaast ben ik al bijna acht jaar vakbondsafgevaardigde.

Ik ben **Joris De Bremme**. Ik ben leraar geschiedenis en esthetica in de derde graad van het Onze-Lieve-Vrouwcollege in Zottegem, campus Bevegem. Sinds 2015 ben ik ook afgevaardigde.

Ik ben **Leentje Van Broekhoven**. Ik werk al ongeveer twintig jaar aan de academie in Arendonk en geef daar keramiek aan volwassenen. Dit is mijn tweede schooljaar als vakbondsafgevaardigde.

Ik ben **Karel Appeltans**. Ik geef wiskunde in de derde graad van het Virga Jessecollege in Hasselt. Intussen ben ik al zo'n 25 jaar vakbondsafgevaardigde.

Ik ben **Nathalie van Staen**. Ik werk al ongeveer twintig jaar in dezelfde school voor buitengewoon onderwijs van het GO! SBSO Groenlaar. Ik ben al ongeveer tien jaar vakbondsafgevaardigde.

Waarom ben je vakbondsafgevaardigde geworden?

Kelly: "Vooral vanuit een groot rechtvaardigheidsgevoel. Op onze school kampten we met heel wat planlast en een hoge werkdruk. Daarnaast liepen de BOC's niet zoals het hoort. Enkel de directeur kwam aan het woord en alles werd meteen goedgekeurd zonder overleg. Die zaken wou ik aanpakken."

Joris: "Toen één van de afgevaardigden op onze school stopte, heb ik besloten mij kandidaat te stellen. Ik was al lang geïnteresseerd in de werking van de school en sprak vaak met de syndicale delegatie. Als afgevaardigde zou ik echt iets kunnen

verbeteren. Dat er al een goed vakbondsteam was, maakte de stap kleiner."

Leentje: "Ik vind het belangrijk dat er iemand is op de academie die de belangen van de collega's verdedigt en weet wat de rechten en plichten zijn. En mijn zus werkt op het COC-secretariaat in Antwerpen."

Karel: "De toenmalige vakbondsafgevaardigde vroeg mij om hem op te volgen, maar ik vind vooral dat iemand de verantwoordelijkheid moet nemen om het personeel te verdedigen."

Nathalie: "Ik was altijd met onze vakbondsafgevaardigde aan het praten. Toen

kwam de vraag of ik zelf geen afgevaardigde wou worden. Ik vond het wel interessante materie en wil graag weten hoe bepaalde zaken tot stand komen."

Wat zijn je belangrijkste taken als vakbondsafgevaardigde?

Kelly: "In het begin moest ik heel fel strijden met de directeur om zaken te verwezenlijken. Nu dat gestabiliseerd is, krijg ik veel vragen van collega's over hun loopbaan. Mensen vinden het fijn dat ze daarmee bij mij terecht kunnen. De drempel om naar het schoolsecretariaat of de directeur te stappen, is soms groot. Hetzelfde geldt voor zelf contact opnemen

met het COC-secretariaat. Daarnaast bemiddel ik met de directie wanneer er conflicten zijn.”

Joris: “Ik beantwoord vragen van leden. Af en toe ga ik ook mee wanneer een personeelslid een gesprek heeft met de directie. Daarnaast kruipt veel tijd in het lokale overlegorgaan. Dat is wel heel leuk, omdat je daar echt het verschil kan maken.”

Leentje: “Vooral deelnemen aan de inspraak- en overlegorganen van de academie, met mijn directeur en het gemeentebestuur. Het recht op deconnectie wordt daar de komende tijd een belangrijk thema.”

Karel: “Het belangrijkste is dat je ervoor zorgt dat je afspraken maakt, zodat het personeel goed als groep kan functioneren. Daarnaast treed je op wanneer er individuele problemen zijn en beantwoord je vragen van collega's. Afgevaardigde zijn is boeiend maar ook zwaar, omdat je tussen het personeel en de directie in staat.”

Nathalie: “Na twee of drie jaar was ik nog de enige vakbondsafgevaardigde van COC en dat is tot nu toe zo gebleven. Ik help mijn collega's, woon het lokale onderhandelingscomité bij en volg de vormingen van COC. Ik ben ook altijd bereikbaar voor mijn collega's: tijdens speeltijden, voor en na de schooluren, ze kunnen me bellen, whatsappen ...”

Kan je je rol als afgevaardigde goed combineren met je onderwijsjob?

Kelly: “Ja, omdat ik verkregen heb dat ik geen plage-uren moet doen. In die twee uur heb ik dus ruimte voor mijn vakbondswerk. Al beperken de taken zich niet tot die twee uur. Vaak ben ik er ook na de uren of in het weekend mee bezig.”

Joris: “Ja, maar het is natuurlijk een engagement waar je behoorlijk wat tijd

“Die twee uur vrijstelling maken een groot verschil! We kregen daar wel wat vragen over van collega's, maar ik heb duidelijk kunnen maken waarvoor die uren dienen.”

Nathalie

insteekt. De uren samen school maken dan ook echt een verschil.”

Leentje: “Dat lukt wel. Ik werk deeltijds, ik geef zestien uur op de academie, dus ik vind er wel ruimte voor.”

Karel: “De voorbije jaren gebeurde mijn vakbondswerk vaak tussen de soep en de patatten. Omdat onze LOC- en OCSG-vergaderingen meestal op maandag vallen, was ik er regelmatig in het weekend mee bezig. De uren samen school maken zijn dan ook heel welkom.”

Nathalie: “Dat is zeker te combineren. Een aantal jaar geleden ging dat wat moeilijker, omdat ik om persoonlijke redenen de vormingen van COC niet kon volgen. Ik voelde toen dat ik daardoor minder informatie had, minder goed kon helpen en minder voorbereid naar de lokale onderhandelingen ging. Om bij te blijven is het belangrijk om die vormingen te kunnen volgen. Alles verloopt dan vlotter.”

Op welke manier hebben de middelen voor samen school maken uit cao XII voor jou een verschil gemaakt?

Kelly: “Ik vind het positief dat ze er zijn. Voor mij maakten ze geen verschil, omdat ik al vrijgesteld ben van plage-uren. Het is in regelgeving vastgelegd dat je die niet moet doen als afgevaardigde, maar toch was dat niet makkelijk te verkrijgen. Ook voor de uren samen school maken moesten we op onze strepen staan om die voor vakbondswerk te mogen gebruiken.”

Joris: “Doordat ik twee uur heb, heb ik één klas minder. Daardoor kan ik mijn vakbondstaken grondiger doen. De eerste twee uur op dinsdag ben ik vrij, maar ik zie dat als mijn uren samen school maken. Ik doe dan syndicaal werk in de leraarskamer, waar collega's me ook kunnen aanspreken.”

Leentje: “Het extra uur bovenop mijn lesopdracht op de academie maakt het gemakkelijker, dus ik ben er heel blij mee.”

Karel: “Ik ben er heel blij mee. Als je onvoorbereid naar een vergadering gaat, word je onder tafel gepraat, maar in die voorbereiding kruipt veel tijd en moeite. Die uren creëren ruimte om grondiger te zijn. Zeker als je, net als ik, ook de vergaderingen op niveau van de scholengemeenschap volgt, is dat nodig. Ik ben dan ook boos op politieke partijen die het een schande vinden dat leraren vrijgemaakt worden voor hun vakbondswerk, nu er een lerarentekort is. In heel wat privésectoren bestaat dat systeem al lang, terwijl er ook krapte is op de arbeidsmarkt.”

Nathalie: “Die twee uur vrijstelling maken een groot verschil! We kregen daar wel wat vragen over van collega's, maar ik heb duidelijk kunnen maken waarvoor die uren dienen. We hebben ook wat moeten strijden om die uren zelf te kunnen invullen, maar uiteindelijk, na het een aantal keer op de agenda van het onderhandelingscomité te zetten, is dat gelukt.”

Op welke verwezenlijkingen ben je het meest trots?

Kelly: “We hebben een aantal zaken gerealiseerd die de planlast en werkdruk naar beneden halen. Zo hebben we een regeling getroffen waardoor deeltijdse collega's vergaderingen in opdrachtbreuk kunnen bijwonen. Daarvoor moesten zij vaak op hun vrije dagen naar school komen. Daarnaast hebben we ervoor gezorgd dat ook in het kleuteronderwijs de klasvrije uren gewaarborgd blijven.”

>> Dat geeft die collega's de kans om administratie te doen of te overleggen."

Joris: "We communiceren veel meer vanuit de syndicale delegatie dan vroeger. Dat loont, want we werven elk jaar nieuwe leden. Daarnaast hebben we ervoor gezorgd dat de verdeling van de opdrachten nu sneller gebeurt. Dat probleem kaartten we al jaren aan en is nu opgelost. Als je als afgevaardigde iets wil veranderen, krijg je dat nooit onmiddellijk. Maar als je iets blijft aanhalen en geduld hebt, beweegt er echt iets. Wij zijn daarom ook meer protocollen beginnen opstellen. Die scheppen duidelijkheid voor alle partijen."

Leentje: "Ik ben natuurlijk nog niet zo lang afgevaardigde, maar op de vormingsdagen kan ik kennis vergaren waarmee ik mensen kan helpen. Zo heb ik al collega's met een burn-out kunnen bijstaan en kunnen antwoorden op vragen over pensioenen."

Karel: "We maakten algemene afspraken rond de lessenroosters, zodat iedereen gelijk behandeld wordt. Daarnaast zorgden we ervoor dat de uren kerntaak op een nuttige manier ingevuld werden. In de toekomst zou ik graag nog een afsprakenkader maken voor het deeltijds personeel. Nu is er bijvoorbeeld discussie of de directie iemand mag opeisen wanneer een pedagogische activiteit op hun vrije (halve) dag valt."

Nathalie: "Dat is een moeilijke vraag. Tijdens corona heb ik veel samengezeten met de directie en hebben we goed samengewerkt, waardoor we veel hebben kunnen bereiken. Daarna hebben we verwezenlijkt dat collega's klassenraden digitaal bijwonen als die bijvoorbeeld vallen op een dag waarop ze eigenlijk niet op school moeten zijn. We zijn die mogelijkheid blijven beargumenteren en hebben eerst een proefperiode ingelast. Tot nu toe zijn

"Als je als afgevaardigde iets wil veranderen, krijg je dat nooit onmiddellijk. Maar als je iets blijft aanhalen en geduld hebt, beweegt er echt iets."

Joris

er geen negatieve ervaringen en de collega's zijn heel blij met die mogelijkheid."

Hoe helpen het provinciale en het nationale COC-secretariaat je bij je vakbondswerk?

Kelly: "Zij helpen heel erg. Als collega's naar mij komen met vragen over verlofstelsels, kan ik die doorspelen aan het provinciale secretariaat. Zij weten daar meer over dan ik. Daarnaast is de begeleider van het nationale secretariaat altijd bereikbaar als ik iets wil checken rond de regelgeving in het GO!"

Joris: "Het provinciale secretariaat helpt bij moeilijkere dossiers en vragen. Het nationale secretariaat bereidt complexe LOC-dossiers voor. Zo heeft COC adviezen geschreven bij het nieuwe model van functiebeschrijving van KOV. Dat was een grote hulp bij de onderhandelingen."

Leentje: "In de eerste plaats met de vormingen. Die zijn altijd heel laagdrempelig, duidelijk en informatief. Je voelt je altijd heel welkom en geen vraag is te dom of te veel. Zowel van de provinciale als van de nationale vormingen word ik altijd wijzer. Ook aan de Samenwerkers van ACV Antwerpen heb ik al veel gehad. Met hen ben ik in contact gekomen na de nationale vormingsdag vorig schooljaar."

Karel: "Enerzijds kan je bij het provinciale secretariaat altijd terecht met je vragen. Anderzijds wonen zij indien nodig de vergaderingen op je school bij. Een tijdje geleden verliep het overleg bij ons heel stroef. De medewerker van COC heeft er toen voor gezorgd dat we die situatie konden rechtekken."

Nathalie: "Ik bel en mail de vrijgestelden van het provinciale secretariaat de hele tijd en ik krijg altijd heel snel een antwoord. Het lijkt hen nooit te veel."

Hoe is de overlegcultuur in jouw instelling?

Kelly: "Ik merk dat de directie en sommige collega's de vakbond nog altijd een beetje zien als de vijand, maar het BOC verloopt al vlotter. Vroeger waren die vergaderingen heel heftig. Ik heb ook een goed contact met mijn collega-afgevaardigden van ACOD."

Joris: "Dat loopt best goed. De rode draad is dat afgevaardigden en directie transparant zijn en met elkaar in gesprek blijven gaan, ook als het over moeilijke onderwerpen gaat. Dat is cruciaal, want als vakbondsafgevaardigde vorm je een brug tussen de directie en het personeel. Op onze school wordt de syndicale delegatie als een volwaardige partner beschouwd in het overleg. Dat een groot deel van het personeel lid is, helpt daarbij."

Leentje: "Die is goed. We hebben een jonge directeur die veel wil overleggen. Hij is heel aanspreekbaar. De gemeente ondersteunt ons ook goed. Ik ben vanuit een positieve insteek vakbondsafgevaardigde geworden."

Karel: "Veel beter, al gaat het nog altijd wat met ups en downs. Hete hangijzers bespreken we op voorhand informeel met de directie. We proberen in het LOC zo goed mogelijk het hele korps te vertegenwoordigen. Zo zetelen daarin twee collega's uit elke graad en twee mensen van het ondersteunend personeel."

Nathalie: "Dat verloopt heel goed. We bepalen de datum van de vergaderingen altijd samen en doen ook altijd een pre-overleg om de officiële vergaderingen met iedereen samen niet te lang te laten duren. Als er iets is, weet ik dat de deur van de directie altijd open staat."

Is je eigen rol binnen je instelling veranderd sinds je vakbondsafgevaardigde bent?

Kelly: "Sommige collega's zijn heel blij dat ik het personeel vertegenwoordig. Enkelingen zien mij als iemand die altijd in het potje gaat roeren en overal een strijd van maakt."

Joris: "Ja, collega's komen vaker naar mij toe om zaken te bespreken. De directie ziet mij soms ook meer als 'die van de vakbond' dan als leraar."

Leentje: "Mensen spreken me meer aan over allerlei dingen en dat is wel tof. Ze weten me zeker te vinden en dat is een goede zaak."

Karel: "Nee, omdat ik al na een paar jaar op de school als afgevaardigde gestart ben. Intussen ben ik één van de oudste personeelsleden, dus de meeste collega's hebben het nooit anders geweten."

Nathalie: "Ik ben ondertussen al zo lang afgevaardigde dat ik dat niet meer kan zeggen. Collega's vonden mij sowieso al. Ik geef een levensbeschouwelijk vak, daar hoort bij dat mensen me vragen stellen en dat ik samen met hen op zoek ga naar antwoorden."

Waarom is een goede vakbondsafvaardiging belangrijk?

Kelly: "Enerzijds om het evenwicht tussen het personeel en de directie te behouden. Werkgevers houden niet altijd rekening met wat haalbaar is voor hun medewerkers. Daarom moet er iemand zijn die op de rem kan staan. Het vermijdt ook willekeur: zonder vakbond worden personeelsleden al gauw niet gelijk behandeld. Anderzijds verlaag je als afgevaardigde de drempel voor collega's die zich discreet willen informeren."

"Als afgevaardigde verlaag je de drempel voor collega's die zich discreet willen informeren."

Kelly

Joris: "Je vormt oppositie voor de directie. Zij hebben ook het beste voor met de school, maar verliezen soms de belangen van het personeel uit het oog. Hoe sterker de vakbondsafvaardiging, hoe evenwichtiger het klimaat en hoe beter de school draait."

Leentje: "Er komen veel veranderingen op ons af, bijvoorbeeld op het gebied van leerlingenevaluatie. Er zijn ook minder leerlingen, waardoor we moeten besparen. Het administratief programma waar we mee werken, verandert regelmatig. Ik vind het belangrijk om in al die veranderingen een vinger aan de pols te kunnen houden. We zitten nu soms met overvolle klassen omdat we minder uren hebben. Op zich is dat goed, want dat betekent dat we opnieuw zullen stijgen in uren, maar het is toch iets om in de gaten te houden op lange termijn."

Karel: "Omdat niet alle collega's even mondig zijn en niet iedereen op de hoogte is van de onderwijswetgeving. Het is belangrijk dat het personeel vertegenwoordigd wordt, zodat je samen met de directie school kan maken."

Nathalie: "Er zijn nu geen problemen op school, maar als we er niet zouden zijn, dan zou de directie altijd gewoon hun gang kunnen gaan zonder rekening te houden met wat het personeel wil. Een aantal collega's weet ook niet wat hun rechten en plichten zijn. Sommige van hen hebben hulp nodig om hun rechten af te dwingen. Ik moedig hen wel altijd aan om zelf stappen te zetten, maar als het nodig is, kan ik hen bijstaan."

Over welke kwaliteiten beschikt een goede vakbondsafgevaardigde?

Kelly: "Je moet durven, mondig genoeg zijn en je niet meteen laten ontmoedigen door een bruto antwoord. Daarnaast moet je kunnen zwijgen en luisteren. Als afgevaardigde moet je kortom stevig in je schoenen staan."

Joris: "De perfecte vakbondsafgevaardigde kan je niet in één persoon steken. Idealiter ben je met meerdere mensen die complementair zijn. Een afgevaardigde heeft veel capaciteiten: discreet en geduldig zijn, goed luisteren en praten ... maar in de eerste plaats moet hij heel goed zijn in zijn job. Zo kan een directie die je toch minder goed gezind is, alvast niets aanmerken op je werk."

Leentje: "Je moet vooral goed kunnen luisteren en discreet zijn. Je moet ook een brug kunnen zijn tussen collega's, directie en bestuur."

Karel: "Je moet ervoor willen werken en een luisterend oor kunnen bieden. Verder moet je samen met je collega's een standpunt kunnen vormen en dat dan verdedigen."

Nathalie: "In de eerste plaats moet je actief luisteren en daarnaast moet je ook op zoek willen gaan naar oplossingen."

Welke tip zou je aan nieuwe vakbondsafgevaardigden meegeven?

Kelly: "Als je er zin in hebt: gewoon doen! Laat je vooral niet tegenhouden door negatieve verhalen of mensen die de vakbond maar niets vinden. Je wordt goed ondersteund door het COC-personeel, dus je staat er niet alleen voor."

Joris: "Wees niet bang om je kandidaat te stellen. Je moet je niet spiegelen aan afgevaardigden met veel ervaring. >>

- >> Het is logisch dat je nog niet kunt en durft wat zij doen, maar dat leer je gaandeweg. Zorg ervoor dat je je job goed doet en word afgevaardigde voor je collega's, niet voor jezelf. Als je start vanuit een engagement, dan raken de negatieve zaken je minder, want je weet waarom je het doet."

"Doe het niet voor jezelf, maar om samen met je collega's de school vooruit te helpen. Dat zal met vallen en opstaan gebeuren."

Karel

Leentje: "Ga naar de vormingen! Niet alleen voor de informatie van COC, maar ook voor de informele gesprekken met de andere vakbondsafgevaardigden. Die zijn ook heel belangrijk."

Karel: "Doe het niet voor jezelf, maar om samen met je collega's de school vooruit te helpen. Dat zal met vallen en opstaan gebeuren. Zeker een grote school krijg je net als een gigantische tanker maar langzaam in beweging. Je moet daarom stap voor stap en realistisch werken. Het gaat traag, maar uiteindelijk boek je wel vooruitgang."

Nathalie: "Ga naar de vormingen! Ik steek er altijd wat van op. Je leert er mensen kennen: die van COC, maar ook van andere scholen. Je kan tips uitwisselen, ook tijdens de informele momenten op de vormingsdag. Je kan je verhaal eens kwijt bij mensen die hetzelfde meemaken. Je voelt je er begrepen."

"Ga naar de vormingen! Niet alleen voor de informatie van COC, maar ook voor de informele gesprekken met de andere vakbondsafgevaardigden."

Leentje

Word jij de helpende hand van je collega's?

Stel je in januari 2023 kandidaat voor het mandaat van vakbondsafgevaardigde in je school, centrum of academie.

Voor meer informatie kan je terecht bij je vakbondsafgevaardigde of het provinciale secretariaat.

YU: Ken Van Kerckhoven | Britsierslaan 5, 1030 Brussel

EINDEJAARSPREMIE VOOR INTERIMMERS

Ook als interimmer heb je recht op een eindejaarspremie. Dat is het geval als je tussen 1 juli en 30 juni minstens 65 dagen als interimmer werkte in het stelsel van vijf dagen per week of als je minstens 494 uur presteerde.

COC-leden die aan de voorwaarden voldoen, ontvangen in de eerste helft van december automatisch een formulier van het Sociaal Fonds voor de Uitzendkrachten. Onderteken het en stuur het per post op naar je provinciale COC-secretariaat (zie adressen op pagina 31) of naar boekhouder Rudy De Backer op volgend adres: COC t.a.v. Rudy De Backer – Britsierslaan 5, 1030 Brussel.